

nagradi po 500 in 300 K za dva najboljša mladinska spisa, ki izideta v IV. in V. zvezku „Jan Legove knjižnjice“. — Eno in drugo pripovedno delo mora biti izvirno, primerno za otroško dobo od 12. do 14. leta ter mora obsegati 5 do 6 tiskanih pol (lahko tudi več.) Snov bodi vzeta iz slovenske zgodovine, kar pa ni pogoj, temveč le želja. Rokopise je poslati do dne 1. septembra 1919. l. na naslov podpisanega vodstva. Ime pisateljevo mora biti v zaprtem pismu. Geslo na tem pismu in ono na rokopisu se morata enako glasiti. Rokopise oceni in prizna nagrado Časnikarski in književni odsek Zaveze. Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva v Ljubljani, dne 1. avg. 1918. L. Jelenc, predsednik. V. Rus, tajnik.

Razpis nagrad za najboljše skladbe. Z namenom, da začne čimprej zopet z rednim izdajanjem glasbenega lista „Novi Akordi“, in v izpodbudo glasbenega ustvarjanja razpisuje podpisano založništvo „Novih Akordov“ štiri nagrade za najboljše skladbe in sicer: 1) za dvo-ročno klavirsko skladbo v znesku K 700.—, 2) za samospev in klavir K 500.—, 3) za moški zbor K 400.—, 4) za mešan zbor K 400.—. Jugoslovanski skladatelji,

ki se hočejo udeležiti tekme, naj dopoljšje svoje dobro čitljive rokopise (z geslom in imenom ter naslovom skladateljevim v zaprtem kuvertu) najkasneje do 1. decembra 1918 uredništvu „Novih Akordov“ (dr. Gojmir Krek) na Dunaju XV/I, Mariahilfer-Gürtel 29/II. Vsak skladatelj lahko tekmuje s poljubnim številom skladb. Tekmovati morejo le izvirne skladbe, ki še niso bile nikjer objavljene. Tudi obdelave so izključene. Sicer je pa skladateljem na prosto dana vsebina, značaj, oblika in obseg. Vendar naj nobena kombinacija ne prekorači 12 strani v tisku in obliki „Novih Akordov“. Glede vsake poslane skladbe si pridržuje založništvo, oziroma uredništvo „Novih Akordov“ pravico, da jo objavi v listu proti plačilu običajnega (sedaj izdatno zvišanega) sotrudniškega honorarja. Isto velja tudi o skladbah, ki jim bo posebno, v ta namen sestavljeno razsodišče prisodilo nagrade. Avtorjem teh skladb pristoja razen nagrade še pravica do običajnega sotrudniškega honorarja. Srbskim vokalnim skladbam je podložiti tekst ne le v cirilici, temveč tudi v latinici. Založništvo „Novih Akordov“ L. Schwentner, Ljubljana.

KULTURNO-POLITIČNI PREGLED.

Um die Jugoslavija. Eine Apologie. Von Dr. Alexius Ušeničnik, Theologieprofessor. Laibach, 1918. Verlag der Katholischen Buchhandlung. Druck der Katholischen Buchdruckerei. 65 strani, cena 4 K.

Knjiga nosi motto: Ave, Caesar — morituri te salutant! — in spisal jo je eden prvih sodobnih teoretikov katoliško orientiranega dela Slovencev — v nemščini. Namenjena je torej faktorjem izven Slovenije, in sicer, kakor je čutiti, v prvi vrsti vsem najvišjim, odločujočim državnim in cerkvenim instancam, v drugi

vrsti pa sploh neslovenski javnosti, ki ima voljo informirati se o naši moderni politični formuli. Tem mestom in temu občinstvu pa hoče podati avtor jasno sliko o nujnosti zahteve po državno-politični samostojnosti Jugoslavije v smislu majniške deklaracije, nadalje o absolutni legalnosti tega narodno-političnega programa in slednjič zagotovilo o absolutni legalnosti sedanje in bodoče taktike [delo je izšlo še v avgustu 1918.], katere se mislimo posluževati za doseg svojega cilja, legalnosti napram cerkvi in državi. Skratka: knjiga ni propaganda,

temveč obramba slovenske politike in nje voditeljev proti eventualnim, oziroma bržkone obstoječim pomislekom od državne ali cerkvene strani, zato tudi naslov: apologija.

Priznati je treba, da je očrtan smoter s pričujočim delom spretno dosežen in mora pred vsako sodbo prestati svojo preizkušnjo. Če pa se vprašamo, v kakem razmerju je avtorjevo stališče do nas, v koliko je v njem izražena pravilna slika slovenskega stališča, našega skupnega nacionalno-političnega naziranja in stremjenja, pa seveda odgovor ne more biti ugoden. Res je, da nam knjiga podaja sliko, do kake stopnje se je vzpel narodni odpor proti tujerodni nadvladi, pri konservativnejšem delu slovenske duhovščine, in do kake mere se namerava ta poslužiti pravice narodnega samoodločevanja, upamo pa, da bo imel vsaj nje del (morda večina) vendarle radikalnejše nazore v tem pogledu. Ne moremo pa se seveda spuščati v principijalno razglabljanje o različnih taktikah katoliške politike, ki lahko še vedno ostane z ortodoksnostjo v skladu, dasi gre po radikalnejši poti, kakor je avtorjeva. Zakaj nam je narod sam po sebi nositelj suverenosti in si prisvaja potemtakem tudi pravico absolutnega samoodločevanja, katero je odločen v dani priliki uporabljati. Zato za nas ne obstoja potreba apologije narodne politike, pred nikomur, ker nosi narod v sebi vse pravice nad samim seboj. Le suverena narodova volja,

manifestirana po njegovih pooblaščenih, je merodajna za narodove programe in taktike; razni tradicionalni faktorji, ki so si z nasiljem uzurpirali nad narodom oblast, pa nam niso nič drugega kakor poljubne slučajnosti, narod pa ni pravno niti najmanj vezan nanje, temveč le z vezmi nasilja. Zato apologijo, kakor je pričujoča, odklanjamo. —

Sicer pa je v knjigi, kakor že rečeno, stvarna argumentacija v prilog zahtevi po nacionalni jugoslovanski državi izredno trdna, jasna, prepričevalna in mnogostranska; to velja tako glede dokazovanja nujnosti za zahtevo po lastni državnosti, kakor glede potrebe po ozki naslonitvi na Hrvate ter Srbe. Zanimivo je, da avtor po konstataciji: *Es zeigt sich mehr und mehr, daß ohne Vereinigung mit den anderen Südslaven eine wahrhaft nationale Kultur nicht möglich ist* (str. 34), prihaja celo do stavka: *(Die Slovenen) können auch mit den Kroaten und Serben für die wissenschaftlichen Arbeiten eine gemeinsame Sprache wählen. Es wird doch etwas ganz anderes sein, für ein einheitliches Volk von sechs, ja von zehn Millionen, wissenschaftlich zu arbeiten, als für ein Volk von anderthalb Millionen* (str. 34).

Kako je knjižica dosegla svoj namen, ne vemo. Zdaj jo je že prehitel čas; za kar je bilo včeraj pri nekaterih še treba apologije, je danes že skoro zakon, in legalno postaja vse tisto, kar je bilo še včeraj veleizdaja. (!!) A. L.

* Tako je - ker pisatelj je moral aljo dobo piskova
fustricem zoper Bonaventuro & se tudi pisar
(v "Florence") & cela nepotrebnost opravičeval
sem prepričan & se ne opravičujem, Peto, 6/2/1918

